

Дроботенко В. Ю.,
*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології
Київського університету імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ: ВІДЗЕРКАЛЕННЯ В ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОМУ АСПЕКТІ МОВИ

У сучасному світі євроінтеграційні процеси стали невід'ємною частиною нашого життя, проникаючи в усі сфери нашої діяльності. Доказом цього є безліч наукових досліджень, публікацій, виступів учених та осіб, які відчують значний інтерес до цих процесів, а також участь України в численних конференціях і подіях, присвячених інтеграції до Європейського Союзу.

Попри складний воєнний період, який переживає наша країна, вона залишається цілеспрямованою та наполегливою на шляху до Європейського Союзу, демонструючи високий рівень обов'язковості та готовності до реформ. Однак євроінтеграція – це не лише політичний процес, це й надзвичайно важлива частина нашої мови, культури мовлення та культури загалом. У цьому дослідженні ми спробуємо розглянути, які і як саме процеси євроінтеграції впливають на нашу мову й сприяють культурному розвитку.

Мова – це живий організм, який найшвидше та найвиразніше реагує на процеси євроінтеграції. На думку Олександра Стишова, на нинішньому етапі розвитку української мови динаміку в її лексико-семантичній системі, зокрема кількісного оновлення, вивчає низка лінгвістів. Нині також учені студіюють якісні зміни в лексико-семантичній системі мови, зокрема явища вторинного семіозу, архаїзацію й пасивізацію певних шарів лексики, актуалізацію слів, що перебували на периферії лексико-семантичної системи, активізацію національних дериваційних процесів, спричинену як екстра-, так і інтралінгвальними факторами [2, с. 11]. Мова є відзеркаленням культурних, економічних, воєнних і політичних змін у суспільстві, і через неї ми можемо спостерігати ті трансформації, які відбуваються під впливом євроінтеграції найчіткіше. У цьому контексті важливо розглянути, як саме мова стає адаптивною до нових вимог і збагачується завдяки впливові інших культур і стандартів, що є ключовим чинником для розуміння сучасних процесів в українському суспільстві.

Збагачення мовного складу. Під час євроінтеграції наша мова значно збагатилася передусім новими термінами та словами на позначення різноманітних сучасних реалій і понять. Такі терміни з'явилися або набули більшого поширення в українській мові завдяки впливу європейських цінностей і стандартів. Наприклад, “соціальна відповідальність” – це термін, який почав активно використовуватися в Україні в контексті підприємництва та бізнесу, відзначаючи зобов’язання компаній перед суспільством. “Екологічна сталість” – термін, який вказує на важливість збереження природи та екологічної безпеки, що став більш актуальним завдяки європейським стандартам. “Соціокультурний контекст” – використовують для підкреслення важливості розуміння культурних відмінностей і співпраці в різних культурних середовищах, що стає актуальним у зв’язку з інтеграцією до європейської спільноти. Термін “інклюзивність” вказує на потребу створення умов, які дозволяють усім громадянам брати участь у суспільстві незалежно від їхніх індивідуальних особливостей разом із людьми з обмеженими можливостями. Такі приклади свідчать про те, які терміни та поняття стають актуальними у відповіді на виклики євроінтеграції та відбивають зміни у соціокультурному контексті українського суспільства.

Мовні навички та освіта. Євроінтеграція не тільки збагачує нашу мову, але й вимагає вдосконалення мовних навичок громадян. Це впливає на систему освіти та на підготовку фахівців. Галина Калінічева наголошує на необхідності адаптації української освіти до європейських стандартів. Це охоплює викладання іноземними мовами, покращення мовних навичок студентів, а також збільшення доступу до мовних курсів та іноземних програм [1, с. 209].

Університети України активно впроваджують англійськомовні програми навчання, що надає можливість студентам покращити свої мовні навички й підготувати їх до міжнародної спільноти. Ця теза дозволяє врахувати важливість розвитку мовних навичок і освіти в контексті євроінтеграції та викликів перед українським суспільством.

Наукові розвідки Наталії Шульської та Наталії Римар порушують проблему важливості мовної грамотності як чинника єдності інформаційно-комунікативного простору в контексті євроінтеграції України [1, с. 658]. Зростання ролі мовної грамотності сприяє, зокрема, підвищенню якості перекладів законодавства й урядових документів іноземними мовами для їхнього розуміння іноземними партнерами та громадянами України.

Політична та економічна термінологія. Уведення європейських стандартів у політику та економіку сприяло поширенню таких слів, як “демократія”, “парламент”, “економічна реформа”, що покращує розуміння цих процесів в Україні.

Культурний обмін. Українська культура мовлення збагатилася через обмін ідеями з іншими європейськими країнами.

Збереження ідентичності. Важливо зберегти українську мовну та культурну ідентичність навіть за умов євроінтеграції.

Мовна політика. Потрібно розробити мовну політику, яка балансує між підтримкою української мови та сприянням інтенсивному функціонуванню іноземних мов. Наприклад, офіційне використання української мови в урядових документах та офіційних подіях.

Міжкультурне спілкування. Євроінтеграція сприяє міжкультурному спілкуванню, що може вплинути на культуру мовлення. Прикладом є участь у міжнародних форумах і конференціях, де важливо вміти спілкуватися різними мовами.

Мовна трансформація. Як результат євроінтеграції, ми можемо спостерігати трансформацію структури речей і стилю мовлення. Наприклад, зменшення вживання лексем і усталених висловів радянської доби.

Мовна гармонізація. Узгодження європейських норм із іншими стандартами, а також сприяння тому, що українська мова стає більш зрозумілою та прийнятною для іноземців.

Соціокультурний вплив. Євроінтеграція робить важливий внесок у соціокультурний розвиток України, а це, безперечно, впливає на культуру мовлення, роблячи її більш відкритою та різносторонньою.

У контексті політичної та економічної термінології ми спостерігаємо розширення нашого словника й покращення розуміння важливих питань. Із цими новими термінами приходить розуміння європейських цінностей і стандартів.

Отже, євроінтеграція надає нам можливість брати участь у міжнародних дискусіях і подіях, сприяючи обміну ідеями та збагаченню нашої культури мовлення. Завдяки євроінтеграції ми покращуємо мовні навички та освіту наших громадян, що важливо для ефективного міжнародного спілкування. Варто пам'ятати, що збереження української мовної ідентичності є важливим завданням у цих процесах. Важливо знайти баланс між підтримкою власної мови та сприянням вивченню іноземних мов.

Євроінтеграція вимагає гнучкості та відкритості у сфері мови, щоб Україна могла бути активним учасником європейського співтовариства, зберігаючи свою унікальну мовну спадщину.

Список використаних джерел:

1. Європейські інтеграційні процеси у XXI столітті: ключові тенденції, основні виклики та нові можливості : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 26–27 березня 2018). Київ, 2018. 677 с.

2. Стишов О. А. Динаміка лексичного складу сучасної української мови. Лексикологія. Лексикографія : навч. посіб. Біла Церква, 2019. 189 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-355-5-38>

Козерод О. В.,

*доктор історичних наук, старший науковий співробітник
Інституту політичних і етнонаціональних досліджень
імені І. Ф. Кураса Національної академії наук України
м. Київ, Україна*

СУЧАСНИЙ АНТИСЕМІТИЗМ У НІМЕЧЧИНІ: ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

У зв'язку з низкою історичних причин і почуттям провини німецького народу через участь в організації Голокосту уряд Німеччини зробив боротьбу з антисемітизмом одним із важливих завдань. Німеччина чимало робить для увічнення пам'яті жертв Голокосту, виплачує компенсації постраждалим та їхнім нащадкам, проводить роботу в сфері реституції культурних цінностей. При цьому стан справ з антисемітизмом протягом останніх років продовжує погіршуватися, перш за все через великий вплив соціальних мереж, зміцнення позицій антиміграційних партій, зростання популярності теорій змови.

Так, нове дослідження, що стосується рівня антисемітизму в сучасній Німеччині, продемонструвало стійкість упереджень по відношенню до євреїв серед прибічників правих партій. Опитування проводилося на замовлення Центральної Ради євреїв Німеччини соціологічною компанією Forsa. Воно виявило тверду підтримку антисемітських ідей у прибічників ультраправої партії «Альтернатива для Німеччини», а також серед німецьких виборців загалом. Наприклад, 30% опитаних німців ствердно відповіли на питання про те, чи використовують євреї почуття провини Німеччини за Голокост для «отримання переваги». Серед прибічників АдН цей показник сягнув 59%. Крім того, 21% опитаних погодилися з твердженням про те, що політика Ізраїлю щодо палестинців точно відображає переслідування євреїв нацистською Німеччиною. Серед прибічників АдН твердження підтримали 32% респондентів. Також 24% опитаних вважають, що євреї мають непропорційно великий вплив на політику Німеччини. Серед прибічників АдН показник склав 50%. Показово те, що більшість